

Monumentnummer*: 526707

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **30 september 2002**
Kadaster deel/nr **82911/90**

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Amsterdam		Amsterdam		Noord-Holland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Lekstraat	61			1079 EM	Amsterdam		
Lekstraat	63			1079 EM	Amsterdam		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Amsterdam	V				7875		

Omschrijving**

Inleiding

Op de hoek van Lekstraat en Kinderdijkstraat in 1936-1937 tot stand gekomen SYNAGOGE met bijbehorende dienstwoning, naar het winnend prijsvraagontwerp in de trant van het Nieuwe Bouwen van A. Elzas in opdracht van de Nederlandsche Israëlitische Hoofdsynagoge. De ijzerconstructie is van de N.V. Gebr. Vincent. En zowel aan de Lekstraat als aan de Kinderdijkstraat bevindt zich een tuin met een perceelscheiding in de vorm van een ijzeren hek.

De koperen kroonluchters van de voormalige grote sjoel zijn eveneens gemaakt naar een ontwerp van Elzas.

N.B. In 1984-1985 is het gebouw veranderd, waarbij de kleine sjoel werd vergroot tot een synagoge voor maximaal 160 personen en de grote sjoel werd verbouwd tot Verzetsmuseum; thans (1999) bevindt zich in de voormalige grote sjoel een veilinghuis. De galerijen en de nis voor de Arke werden hierbij behouden. Zowel aan de Lekstraat als aan de Kinderdijkstraat bevindt zich een tuin met een ijzeren hek als perceelscheiding. De lage uitbreiding achter de kleine sjoel is niet bij de bescherming inbegrepen.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Op een onregelmatige U-vormige plattegrond tot stand gekomen gebouw bestaande uit twee rechthoekige bouwvolumen die door een tussenlid zijn verbonden. Het geheel is deels onderkelderd en telt twee tot drie bouwlagen onder platte daken. De dakoverstekken zijn bekleed met koper. Het grote rechthoekige hoofdgebouw heeft een beton- en ijzerconstructie en is uitwendig bekleed met natuurstenen platen. De ingang onder een luifel met eikehouten dubbele deuren bevindt zich in de korte NW-gevel aan de Lekstraatzijde, alwaar op de begane grond vijf op regelmatige afstand van elkaar geplaatste vierkante en verdiept aangebrachte stalen vensters met uitkragende omlijsting. Op de verder blinde gevel een Hebreeuwse tekst in metalen letters (I Koningen 6:13). Onder het dakoverstek een cirkelvormige opening bedoeld voor het uithangen van een vlag. De ZW-gevel aan de Kinderdijkstraat is zeven vensterassen breed met geheel rechts een lagere uitbouw met een smalle vensterstrook boven een nooduitgang. Op de begane grond zeven vierkante vensters met vlakke uitspringende omlijsting. De bovenste verdieping heeft zeven hoge, gekoppelde en stalen vensters met verticale roedenverdelingen. De noordoostelijke lange zijgevel met eveneens een verticale vensterstrook onder het dakoverstek. Achterzijde met twee lagere uitbouwen. De linker is de uitbouw van de Heilige Arke; de rechter uitbouw herbergde in oorsprong de 'kamer voor de gewijde kleden'. Het bijgebouw met de kleine sjoel en de dienstwoning en het tussenlid zijn opgetrokken in gele baksteen. In het tussenlid bevindt zich de manneningang; links daarnaast de vrouweningang, beide onder een luifel. Boven de ingangen twee vensterstroken met verticale roedenverdeling. Terugliggende dienstwoning met ovaalvormige glazen uitbouw met toegang tot dakterras. Twee vensters aan weerszijden van de glazen uitbouw. Cilindervormig trappenhuis met toegang tot dakterras vanuit hoofdgebouw. Zijgevel van het bijgebouw met in de lage rechtertravee brede vensters op de verdiepingen. Op de begane grond de ingang tot de dienstwoning onder een luifel. Ter hoogte van de dienstwoning twee vensters met verticale roedenverdeling. Bovenliggend L-vormig dakterras met ijzeren borstwering. Aan de achterzijde van het dakterras een ronde, hoog opgemetselde pijp met lantaarn als lichttoevoer voor de vrouwengarderobe. Het balkonoverstek van het terras is met koper bedekt.

Achterzijde met op de eerste verdieping een doorlopende brede strook geblindeerde vensters. Op de tweede verdieping ter hoogte van de dienstwoning over de gehele gevelbreedte een balkon met ijzeren borstwering. Balkondeuren met aan weerszijden vensters.

Het interieur van de voormalige grote sjoel heeft nog de aan drie zijden omlopende vrouwengalerij met open houten hek als borstwering. De hoge wand tegenover de toegang is bekleed met marmerplaten, waarop in metalen letters een Hebreeuwse tekst (Psalmen 2:11); de nis voor de Arke is nog aanwezig. De koperen kroonluchters in de middenzaal zijn oorspronkelijk.

De kleine sjoel heeft een kleine vrouwengalerij aan de korte zijde, met dito open houten hek als borstwering. De banken van de mannenafdeling zijn aan drie zijden van de bima gerangschikt. Banken en bima zijn afkomstig van de voormalige grote sjoel.

Waardering

Synagoge (deels voormalig, deels als zodanig in gebruik) met bijbehorende onderdelen uit 1936-1937 van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde, als zeldzaam voorbeeld van een in nieuw-zakelijke trant uitgevoerd joods bedehuis en uitwendig en deels inwendig gaaf bewaard gebleven bouwwerk met bijzonder ingetogen materiaalgebruik en lichtval. Tevens van belang als hoofdwerk van architect A. Elzas.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Synagoge

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument